

Geachte professor Mulder,

Scheiden doet lijden, en het is dan ook met gemengde gevoelens dat ik hier het woord tot je richt. Het doet me oprecht verdriet dat je onze faculteit gaat verlaten, maar daarnaast ben ik dankbaar voor dit tedere afscheid, de mooie woorden die je zojuist hebt gesproken. Namens velen kan ik zeggen dat we genoten hebben.

Bedroefd dat je weggaat, maar ook vereerd dat ik je, mede namens de faculteit, mag toespreken. Het is wel passend, het geeft een typisch vrouwelijk accent aan dit afscheid, terwijl je als hoogleraar toch vooral door mannelijke collega's werd omringd.

Aan het begin van je loopbaan stond ook een vrouw, Helene Nolthenius, je promotor in Utrecht. Jij en Helene hadden een grote bewondering voor elkaar. Helene noemde jouw proefschrift een *bijoux* en jij redigeerde een boek ter ere van haar 70e verjaardag. *Terugstrevend naar ginds* is de titel van dat boek, waaraan schrijvers en dichters meewerkten zoals Kees Fens, Hella Haasse en Huub Oosterhuis.

In 1980 kwam je in dienst van de KUN als wetenschappelijk hoofdmedewerker voor 0,4 fte "voor de leerstoel Muziekwetenschap". Die leerstoel werd in 1952, op verzoek van de studenten, hier in Nijmegen ingesteld. De eerste hoogleraar was Hendrik Andriessen, Fons Asselbergs was de tweede, en jij zou twee jaar na je aanstelling als hoofdmedewerker, de derde en laatste hoogleraar worden. Je was naar Nijmegen gekomen, omdat het aanlokkelijk was om er een eigen afdeling te kunnen vormgeven. Het lukte je inderdaad om een afdeling te leiden met een eigen signatuur, met nadruk op de meer filosofische, psychologische en cognitieve kant van de muziekwetenschap. Vandaar dat je korte tijd later, in 1982, na een harde open sollicitatieronde als nummer 1 voorgedragen kon worden voor de functie van buitengewoon hoogleraar voor 0,5 fte. In 1989 werd de afdeling Muziekwetenschap ondergebracht bij de afdeling Algemene cultuurwetenschappen, je werd hoogleraar Muziekwetenschap en Cultuurwetenschap, en nog maar enkele jaren geleden werd je hoogleraar met een leeropdracht die is toegesneden op een van je onderzoeksspecialismen, De Verwerking van de Tweede Wereldoorlog in de Kunsten. In 2001 schreef je het prachtige *Fuga uit Buchenwald* waarin je duidelijk maakt wat het verband moet zijn tussen literatuur en de verwerking van het leed dat beschreven wordt in *De menselijke soort*.

Muziek, taal en literatuur. Dat is een lijn van onderzoek die al vroeg aanwezig was in je werk. Het boek *Hildegard, een genie uit de middeleeuwen* bevat de teksten van Hildegard von Bingen, de beroemde abdis die naast schrijfster en dichteres ook componiste, zieneres, natuurkundige en arts was. Je vertaalde haar Latijnse teksten en overbrugde daarmee een periode van 800 jaar. Wat bedoeld was voor lezers uit de 12e eeuw, werd bereikbaar voor lezers uit de 21e eeuw.

Als geen ander heb je de relatie tussen muziek en taal in oorspronkelijk eigen werk weergegeven. Om de paar jaar schreef of redigeerde je een boek met een prachtige titel: *Muziek in spiegelbeeld*, *Freud en Orpheus, of hoe het woord de muziek verdrong*, *De zang van vogelvrouwen*, *De Schone Waarheid en de Steen der Dwazen*; *Teken en traditie*.

In *Muziek, ethos, kosmos*, de oratie die je in 1983 uitsprak, zette je de toon van je onderzoek, gaf je structuur aan het vak dat je onlosmakelijk verbonden wilde laten zijn met geschiedenis, kunstgeschiedenis, literatuurwetenschap, en voor wat betreft het ethos met filosofie, psychologie en sociologie: “Het is mijn stellige overtuiging dat de in de laatste jaren zo sterk toegenomen belangstelling voor het vak muziekwetenschap van de zijde van studenten zich laat verklaren uit een behoefte aan minder gedifferentieerde, meer universele impulsen in de ervaringswereld [... Het kan] geen toeval zijn dat men, overvoerd met positivistische en analytische modellen, de harmonie die van nature in ons is, komt terugzoeken in de cultuurgeschiedenis der muziek.”

1982 tot 2007, een kwart eeuw hoogleraarschap. In die tijd gaf je de afdeling Muziekwetenschap gestalte op een manier die passend is bij de plaats: K16, oftewel “de kelder” stond bekend als het fundament van 20 etages wetenschap. Je was een meester in het leggen van verbanden tussen de muziek en *van alles*. Bijzondere mannen en vrouwen hebben college bij je gevolgd: een operazangeres, vrouwelijke componisten, dichters, een muziektherapeut, journalisten van muziektijdschriften en mensen met vooraanstaande functies in het Concertgebouw of de universiteit. Veel alfa’s natuurlijk, maar daarnaast trok jouw vak ook veel bèta’s.

Binnen onze ivoren toren legde je verbanden tussen mensen van diverse faculteiten. In 1988 was je lid van de lustrumcommissie. Dankzij jouw organisatietalent beschikken we over een muziekstuk dat toen speciaal voor dit gebouw en de aula waarin we ons nu bevinden gecomponeerd is: de *aula-ouverture* van Herman Strategier.

Je nam deel aan een duizelingwekkend aantal besturen. Je bent voorzitter van drie Stichtingen: de St. Kunstenaarsverzet 1942-1945, de St. Pierre Boulez, en de St. Hildegard von Bingen. Als lid van het bestuur van de Stichting Praemium Erasmianum nam je de voorbereidingen op je om de Erasmusprijs te kunnen uitreiken aan Bernard Haitink in 1991.

Eigenlijk, als je het op de keper beschouwt, kunnen we mensen zoals jij en Kees Fens helemaal niet missen. Onze faculteit wil immers meer aandacht gaan geven aan de journalistieke vorming van onze studenten. Die hadden heel wat van je kunnen leren, want als toegevoegd lid van de kunstredactie van De Volkskrant schreef je de boeiende columns *Ondertoon*. Ook in recensies laat je zien dat je een meesterlijke schrijfster bent. Iemand die ervoor zorgt dat de lezer doorleest.

“Bij ‘Bezonden rood’ had ik mij een heel andere kleur voorgesteld” zo begin je.

Of, in een andere recensie:

“Een van de voornaamste punten om rekening mee te houden bij het denken over het hoofdstuk ‘erotiek’ in de literatuur is ...”

Beginzinnen die de lezer doen snakken naar meer. Het is smullen, bijvoorbeeld, van de beginzin: “Buurmeisje Krijnie kneep en spuugde hem, juffrouw Kievit kwelde hem met een lineaalte en ook was er een vrouw die hem ooit in een bakkerskar opsloot tussen de warme krentenbollen. Allemaal getuigenissen van ...” (wat daar moet staan ga ik niet verklappen, daar moet u zelf maar op komen).

Feestrede door prof. dr. A.H. (Anneke) Neijt-Kappen bij het afscheid van Etty Mulder als hoogleraar in de Muziekwetenschap en Algemene Cultuurwetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen op 4 juli 2007

De columns en besprekingen gingen over kunst en cultuur, voorbeschouwingen en recensies. Ze geven de zo broodnodige diepgang aan ons denken over de samenleving, de nietigheid van de menselijke soort en tevens de grootsheid van de menselijke soort.

“Er IS geen betekenis, slechts structuur”, is wat deze afscheidnemende hoogleraar eens tegen me zei, toen we het hadden over de overeenkomsten en verschillen tussen taal en muziek. Dit is opnieuw het begin van wat een heel interessant betoog kan worden. Wat een genoegen dat we van de structuur die professor Mulder aan ons heeft laten zien, getuige mochten zijn. Ik heb gezegd.

Anneke Neijt